

12 mei 2018 06:05

Deze mannen maken jouw examenvragen: 'We hebben eindeloos gepuzzeld'

Ruud en Alex maken vragen voor dit eindexamen.

Ze hebben er twee jaar aan gewerkt. Er is eindeloos geschaafd en gepuzzeld, maar de klus is af. Alle examenvragen zijn klaar. Nu is het de beurt aan de ruim 200.000 leerlingen die deze week beginnen met hun examens. "Ook voor ons is het heel spannend", vertellen makers Ruud en Alex.

Alex doet het al 25 jaar: examenvragen bedenken voor de talen, zoals voor het vak Nederlands. Dat gebeurt in het diepste geheim, met een paar docenten die één keer in de maand in Arnhem bij elkaar komen voor lange overleggen.

"Twee jaar geleden zijn we begonnen met het bedenken van de eerste vragen voor het examen van 2018", zegt Alex, van huize uit neerlandicus en zelf met een 9 geslaagd voor Nederlands. Vragen en antwoorden maken staat garant voor een hoop gepuzzel en gezweet. Het is een ambachtelijk werkje. "Een vraag en een antwoord moeten heel duidelijk zijn, ertoe doen en zinvol zijn. En, heel belangrijk, je moet ervoor zorgen dat je examen een vergelijkbaar niveau heeft als voorgaande jaren."

Verschillende commissies

Examens maken is een vak. Het begint allemaal bij de minister van Onderwijs; die bepaalt het examenprogramma. Voor elk vak worden de vragen bedacht door docenten en toetsdeskundigen van Cito. Voor een plek in die constructiegroepen kun je solliciteren. Vaak zijn het docenten die het naast hun schoolwerk doen. Tegen betaling.

"Je hebt voor ieder vak en voor elk niveau een aparte constructiegroep. Dus voor het havo-examen Nederlands heb je een apart clubje en voor het vwo-examen natuurkunde een aparte club", zegt Willemijn Leene, woordvoerder van het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Commissies van dat college bekijken en beoordelen weer de vragen die zijn gemaakt door de CITO-constructeurs.

"Er is tussen het Cito en ons college continu overleg", vervolgt Willemijn. "Het gaat over de kwaliteit van vragen, het niveau, de vraagstelling, noem maar op. Voordat een vraag definitief in een examen verschijnt, is-ie heel wat keren heen en weer gegaan."

Volgende week beginnen de examens

Foutje mag niet

Het streven is duidelijk: de kans op een foutje of onduidelijkheid in een vraag moet eigenlijk nihil zijn. "Maar het blijft mensenwerk", benadrukt Alex. Er gaat weleens wat mis. "Er is ooit een examen Nederlands gemaakt waarbij een vraag werd gesteld over een alinea die ontbrak in de tekst." Fouten worden rechtgezet, bijvoorbeeld door een aanvulling op het correctievoorschrift of door de norm te compenseren.

Zijn collega Ruud heeft dit jaar de vragen voor het havo-examen wiskunde B samengesteld. Dat staat op 24 mei op het programma. "Wij hebben ons best gedaan om het examen zo

moeilijk of makkelijk te maken als vorig jaar", zegt de wiskundeleraar. Over de vragen wil Ruud niets kwijt. "We ondertekenen een geheimhoudingsverklaring. Als je je daar niet aan houdt, kun je een boete krijgen. Dat is overigens nog nooit gebeurd."

Ruud staat ook voor de klas. "Maar ik heb nooit een eindexamenklas op het niveau waarvoor ik ook het examen maak." Hij vervolgt: "We testen examenvragen ook op leerlingen. Die hebben dan alleen niet door dat ze een vraag maken die een paar jaar later op het examentafeltje komt te liggen."

Zo komen de examens tot stand

- Het maken van een centraal examen begint bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
- Hij is uiteindelijk verantwoordelijk voor de inhoud van het examenprogramma. Uiteraard maakt de minister de examens niet zelf.
- De minister heeft daarom een zelfstandig bestuursorgaan opgezet om dat voor haar te regelen. Dit orgaan is het College voor Toetsen en Examens, ofwel het CvTE.
- Het CvTE bepaalt jaarlijks de precieze inhoud van de centrale examens en legt dit vast in een eindexamenprogramma.
- Voor elk vak en elk niveau worden vragen gemaakt door constructeurs en toetsdeskundigen van het Cito en leden van de vaststellingscommissies van het CvTE.
- Er wordt twee jaar geleden, of soms zelfs al langer vantevoren, begonnen met het bedenken van de vragen van dit jaar.

Spannend

Een examen is nooit af. "Je kunt eindeloos blijven poetsen en schuren aan een vraag- en antwoordcombinatie. Dat geldt voor ieder vak", zegt Ruud. De komende weken zijn voor Alex en Ruud misschien wel net zo spannend als voor de leerlingen die de examens moeten maken. Ieder jaar is het weer afwachten: Wat vinden de leerlingen van de examens én hoe zijn de reacties van leraren?

Alex weet: het examen Nederlands levert regelmatig een reeks aan klachten op. "Ons streven is om het examen net zo moeilijk of makkelijk te maken als voorgaande jaren. Het moet niet uitmaken of je dit jaar of volgend jaar examen doet. Leerlingen en leraren mogen niet de dupe worden."

De makers willen nog één ding kwijt: examen doen is niet alleen spannend, maar ook leuk. "Leerlingen moeten ook proberen te genieten. Want het is een mooi en bijzonder overgangsrитуeel."

RTL Nieuws / Agnes de Goede